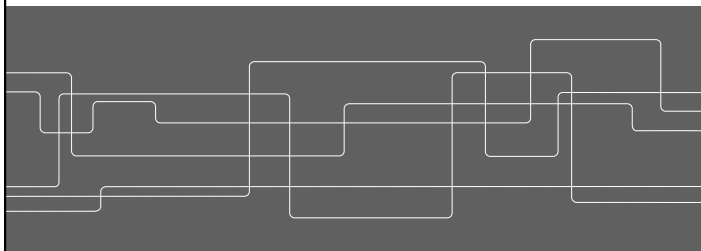

Slagrutan i folktro och forskning

Jesper Jerkert, Avd. för Filosofi
jerkert@kth.se
2014-04-29

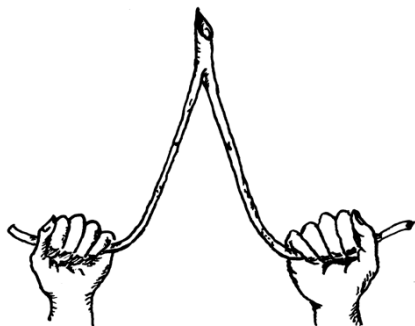

Översikt

Historia
Folktro
Jordstrålning
Forskning – med positiva och negativa resultat
Ofrivilliga muskelrörelser
Besläktade fenomen
Varför bry sig?

Den klassiska grenklykan

Historia

Malmletning
sedan
1500-talet

Historia (forts.)

Sala bergslags sigill
1654

Historia (forts.)

Redan under slutet av 1600-talet har man börjat använda slagrutan för att leta efter allt möjligt.

Jacques Aymar pekade ut brottslingar med slagruta (1692)
Högreståndsnöje under 1700-talet, bl.a. omvitnat av Carl von Linné (1749).

Historia (forts.)

Vattenledning dominerar från 1800-talet.

Slagrutan mest känd på landsbygden.

Under de senaste decennierna: slagrutan åter universalinstrument.
New age. Vinkelpekare.

Att gå med slagruta är en europeisk tradition.

Folktro

- Föreställningar om vattenådror som eventuellt kunde vara skadliga
- Likheter med äldre (numera övergiven) naturvetenskap
- Vittervägar
- Äldre föreställningar om att elektricitet och magnetism var inblandade.
- Föreställningar om att vissa trädslag måste användas, att klykan måste skäras på vissa märkesdagar, att den inte får skäras av stål eller järn, etc.

Forskning (forts.)

... men alla positiva studier kan kritiseras ur metodsynvinkel.
Finns det några välgjorda negativa studier?

Forskning (forts.)

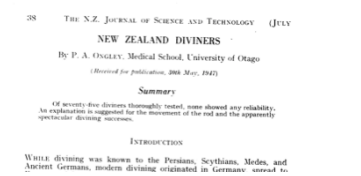
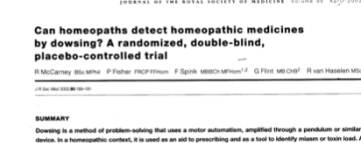

Studier med negativa resultat, bl.a.

- Öhrvall 1908
- Arrhenius 1914
- Internationella Föreningen för Slagruteforskning 1921
- Belfrage 1934
- MacFayden 1946

Forskning (forts.)

- Ongley 1948
- Dale et al. 1951
- Martin 1983
- Norska armén 1987
- König et al. 1991
- König & Betz 1989
- McCarney et al. 2002
- Jerkert 2011

Forskning (forts.)

König & Betz 1989 har kallats den definitiva studien

- Flera olika tester, bl.a. i en tvåväningslada med en rörlig vattenledning på nedervåningen
- Många rutgångare, man tillgodosåg deltagarnas önskemål och vattenströmningshastighet m.m.
- Slumpmässiga resultat, men forskarna själva hävdade positiva resultat

